

Handläggare
Ingrid Storm, 08-50829786

Till
Koncernstyrelsen

Årsstämmor 2024 inom koncernen Stockholms Stadshus AB m.fl. nya direktiv för stämмоombud för Stockholm Vatten och Avfall AB

Koncernledningens förslag till beslut

Koncernstyrelsen beslutar följande.

1. Stockholms Stadshus AB:s ombud för årsstämmor som utsågs vid styrelsesammanträdet den 29 januari 2024, § 4, ges direktiv enligt följande:
Ombudet får i uppdrag att på årsstämma för Stockholms Stadshus AB:s dotterbolag Stockholm Vatten och Avfall AB, rösta i enlighet med av revisorerna tillstyrkta förslag beträffande:
 - Fastställelse av resultat- och balansräkningen samt, i förekommande fall, koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen.
 - Dispositioner av bolagets vinst eller förlust (fria kapital) enligt den fastställda balansräkningen.
 - Ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter och verkställande direktören för 2023 års förvaltning.
2. Ombudet får i uppdrag att på årsstämma för Stockholms Stadshus AB:s dotterbolag Stockholm Vatten och Avfall AB rösta för arvoden åt styrelseledamöter, lekmannarevisorer och suppleanter m.fl. enligt vad som framgår av bilaga 1 till tjänsteutlåtandet samt därutöver rösta avseende val av revisor och revisorssuppleant, val av ordförande vid stämman, utseende av protokollförare, godkännande av röstlängd, val av justeringsmän, godkännande av dagordningen, fråga om stämman blivit behörigen sammankallad samt i övriga ärenden som ankommer på stämman enligt aktiebolagslagen (2005:551) eller bolagsordningen eller av annat skäl.
3. Ombudet ska på årsstämma för Stockholms Stadshus AB:s dotterbolag Stockholm Vatten och Avfall AB rösta enligt ägarens särskilda ytterligare direktiv som kan komma att lämnas inför årsstämma.
4. Ombudet får i uppdrag att på respektive extra bolagsstämma i Stockholms Stadshus AB:s dotterbolag Stockholm Vatten och Avfall AB rösta i enlighet med ägarens direktiv. Om inget särskilt ytterligare

direktiv lämnats inför extra stämma förutsätts ombudet rösta enligt på stämman lämnade förslag avseende exempelvis revisor alternativt registrerat revisionsbolag samt revisorssuppleant.

5. Ombud får i uppdrag att på årsstämma för Stockholms Stadshus AB:s dotterbolag Stockholm Vatten och Avfall AB anta ägardirektiv vid höjd beredskap enligt vad som framgår av kommunfullmäktiges beslut 2023-12-11 § 15 Dnr KS 2023/1268, bilaga 5 till tjänsteutlåtandet.
6. Stockholms Stadshus AB ger dotterbolaget Stockholm Vatten och Avfall AB i uppdrag att lämna direktiv till sitt utsedda ombud att rösta i enlighet med av revisorerna tillstyrkta förslag beträffande ansvarsfrihet för verkställande direktören och styrelsen för 2023 års förvaltning vid årsstämman i Stockholm Vatten AB, samt övriga instruktioner till ombudet som krävs enligt aktiebolagslagen och bolagsordningen i enlighet med sedvanliga rutiner utifrån vad styrelsen i Stockholm Vatten och Avfall AB bedömer lämpligt, inklusive en instruktion att anta ägardirektiv vid höjd beredskap enligt vad som framgår av kommunfullmäktiges beslut 2023-12-11 § 15 Dnr KS 2023/1268.
7. Beslut i ärendet justeras omedelbart.

Bakgrund

Stockholms Stadshus AB utsåg ombud och lämnade direktiv inför kommande årsstämmor i dotterbolagen vid styrelsesammanträdet den 29 januari 2024. Därefter framkom information som föranledde Stockholms Stadshus AB att initiera en extern granskning av Projektet Grovrening Sickla del 2 (nedan projektet). Projektet är en reinvestering på en anläggning som är central i stadens större projekt för Stockholms Framtida Avloppsrening (nedan SFA). Den externa utredningen syftade till att undersöka om projektet har upphandlats och hanterats korrekt i förhållande till stadens styrdokument och givna befogenheter. Med anledning av utredningen återkallade Stockholms Stadshus AB den 17 april de tidigare lämnade direktiv till stämmoombuden avseende Stockholm Vatten och Avfall AB. Parallellt med det gavs ett uppdrag till Stockholm Vatten och Avfall AB att återkalla tidigare lämnade direktiv avseende dotterbolaget Stockholm Vatten AB.

Den externa utredningsrapporten behandlades vid Stockholms Stadshus ABs styrelsemöte den 17 april 2024. I rapporten konstateras det bland annat att Stockholms Stadshus ABs styrdokument inte har följts för det reinvesteringsprojekt som omnämns ”Sickla Grovrening del 2”. Baserat på granskade dokument, avstämningar med beställare och genomförda intervjuer har den externa granskningen inte kunnat identifiera några finansieringsbeslut enligt stadens projektstyrningsmetod för ”Grovrening Sickla del 2”. En del av den totala projektkostnaden omfattas av ett entreprenadavtal som ingåtts med en externentreprenör. Entreprenadarbeten för projektet är planerade att starta i mitten av juni 2024 och projektstart har inte villkorats med att genomförandebeslut behöver vara fattat. Stockholm Vatten AB ansvarar i egenskap av beställare för den stilleståndsersättning som utgår för det fall projektet inte kan startas som planerat. Baserat på de avgränsningar och utredningens begränsade tidsomfattning konstateras det i den externa utredningen att

någon uppskattning eller bedömning av stillestånd inte kunnat utvärderas utöver att konstatera att allmänna villkor i form av ABT 06 (allmänna bestämmelser för totalentreprenader) gäller för avtalet. Ytterligare utredning krävs i samverkan med projektet för att kartlägga och bedöma omfattningen av eventuella ersättningsanspråk och merkostnader.

Mot bakgrund av slutsatserna i den externa utredningsrapporten bedömdes det föreligga behov av att få ytterligare klarhet i om bolagen, Stockholm Vatten och Avfall AB respektive Stockholm Vatten AB har åsamkats någon skada till följd av den bristande följsamheten till Stockholms Stadshus ABs styrdokument reinvesteringsprojekt i projektet "Sickla Grovrening del 2. Stockholms Stadshus AB initierade därför en ny extern utredning i denna del.

Extern utredning kring eventuell skada och ansvar

Stockholms Stadshus AB gav en extern utredare i uppdrag att belysa vilka eventuella skador respektive risker för framtida skador som kan ha uppstått som en följd av att stadens beslutsordning inte har efterlevts, och om detta inte kan läkas i efterhand, samt att göra en juridisk bedömning av entreprenadkontraktet och vilka typiska konsekvenser/risker det kan förväntas leda till om Stockholm Vatten AB inte erhåller erforderliga beslut överhuvudtaget eller om beslut fattas vid en tidpunkt som gör att entreprenadarbetena för "Grovrening Sickla 2" inte kan påbörjas enligt den med entreprenören avtalade tidplanen. Uppdraget innefattade en bedömning avseende huruvida ansvar kan komma att riktas enligt Aktiebolagslagen (2005:551) mot styrelserna i Stockholm Vatten AB och Stockholm Vatten och Avfall AB respektive verkställande direktören.

Den externa utredningen har överlämnats till Stockholms Stadshus AB, se bilaga 4. Utredningen har avgränsats till att omfatta huruvida det finns tillräckliga indikationer på att ett skadeståndsansvar kan uppkomma utifrån tillgängligt underlag för styrelseledamöterna och VD och om fortsatt och fördjupad utredning i denna del är erforderlig samt huruvida det utifrån dessa uppgifter är lämpligt för staden att instruera dess ombud vid bolagens årsstämma att rösta emot att ansvarsfrihet beviljas för styrelseledamöterna och VD i bolagen.

I utredningen redogörs för de kontraktsrättsliga och ekonomiska förutsättningarna i förhållande till den upphandlade entreprenören, omständigheten att utrednings-, inriktnings- och genomförandebeslut inte underställts styrelser/koncernstyrelse eller kommunfullmäktige och de skadeståndsrättsliga konsekvenser som skulle kunna komma ifråga utifrån dessa förutsättningar.

Inom ramen för utredningen bedöms endast ansvar enligt 29 kap aktiebolagslagen (ABL). Av 29 kap. 1 § ABL framgår att en stiftare, styrelseledamot eller verkställande direktör som när han eller hon fullgör sitt uppdrag uppsåtligt eller av oaktsamhet skadar bolaget ska ersätta skadan. Detsamma gäller när skadan tillfogas en aktieägare eller någon annan genom överträdelse av denna lag, tillämplig lag om årsredovisning eller bolagsordningen.

I utredningen konstateras att skada anses föreligga eller riskera att uppkomma för Stockholm Vatten AB först för det fall en avbeställning måste ske av Entreprenadkontraktet, helt eller delvis, eller om entreprenaden försenas i anledning av att finansieringsbeslut inte kan fattas, så att arbetena kan påbörjas som avtalat. Om så sker, saknas anledning för Stockholms Stadshus AB att agera ur ett aktiebolagsrättsligt skadeståndshänseende.

Genomförandebeslut för projektet Grovrening Sickla del 2

Parallellt med den externa utredningen avseende skada och ansvar initierade Stockholm Vatten AB ett ärende avseende *genomförandebeslut för projektet Grovrening Sickla del 2*. I ärendet föreslogs att kommunfullmäktige skulle besluta att godkänna genomförandebeslut för Stockholm Vatten ABs projekt Grovrening Sickla del 2 med en investeringsutgift om 1 670 miljoner kronor inklusive förväntad kostnadsutveckling. I beslutsunderlaget anges bland annat följande. Uppgraderingen av grovreningen i Sickla har avvaktat ombyggnationen av projektet Stockholms framtida avloppsrening (SFA) för att möjliggöra ett helhetsgrepp och säkra kapacitet, funktion och drift. Projektet bedöms som nödvändigt att genomföra för att upprätthålla funktion. Det har visat sig att projektet saknar såväl inriktnings- som genomförandebeslut och tidsramarna som nu är satta i genomförd upphandling möjliggör inte för att nu genomföra (moment med exempelvis) inriktningsbeslut innan genomförandebeslut. Enligt produktionstidplanen ska arbetet påbörjas i juni 2024. Om inte arbetet påbörjas i juni 2024 kan ersättningsanspråk riktas mot bolaget samt SFA-projektet och nedläggningen av Bromma reningsverk förskjutas i tid.

Kommunfullmäktige i Stockholms stad har den 27 maj 2024 behandlat ärendet *Genomförandebeslut gällande Stockholm Vatten AB:s projekt Grovrening Sickla del 2*, Dnr KS 2024/442 och beslutade att godkänna genomförandebeslut för Stockholm Vatten AB:s projekt Grovrening Sickla del 2 med en investeringsutgift om 1 670 miljoner kronor inklusive förväntad kostnadsutveckling.

Sammanfattande bedömning

Stockholms Stadshus AB beslutade att initiera en ytterligare extern utredning i syfte att få klarhet om Stockholm Vatten och Avfall AB respektive Stockholm Vatten AB har åsamkats någon skada till följd av den bristande följsamheten till Stockholms Stadshus ABs styrdokument reinvesteringsprojekt i projektet "Sickla Grovrening del 2. I den externa utredning anges att skada anses endast föreligga eller riskera att uppkomma för Stockholm Vatten AB först för det fall en avbeställning måste ske av Entreprenadkontraktet, helt eller delvis, eller om entreprenaden försenas i anledning av att finansieringsbeslut inte kan fattas, så att arbetena inte kan påbörjas som avtalat. Vidare anges att för det fall retroaktiva beslut fattas och entreprenaden kan genomföras och i tid saknas anledning för Stockholms Stadshus AB att agera ur ett aktiebolagsrättsligt skadeståndshänseende.

Som redovisas ovan har kommunfullmäktige behandlat ärendet *Genomförandebeslut gällande Stockholm Vatten AB:s projekt Grovrening Sickla del 2*, Dnr KS 2024/442 och beslutat att godkänna en investeringsutgift om 1 670 miljoner kronor inklusive förväntad kostnadsutveckling. Det har således fattats retroaktivt finansieringsbeslut för projekt

Grovrening Sickla del 2. Mot den bakgrunden bedöms det inte föreligga skäl för Stockholms Stadshus AB eller Stockholm Vatten och Avfall AB att agera ur ett aktiebolagsrättsligt skadeståndshänseende.

Koncernledningen ser mycket allvarligt på bolagets hantering av projektet Sickla Grovrening del 2. Koncernledningen konstaterar att Grovrening Sickla del 2 är ett nödvändigt projekt för att säkerställa funktion, drift och kapacitet för reningen av avloppsvatten. Om inte arbetet påbörjas i juni 2024 kan ersättningsanspråk riktas mot bolaget samt SFA-projektet inklusive nedläggningen av Bromma reningsverk förskjutas i tid. Bromma reningsverk har endast miljötillstånd för fortsatt drift under ombyggnationstiden i Henriksdal och Sickla fram till 2029. Detta riskerar i förlängningen förmågan att rena avloppsvatten.

Koncernledningen konstaterar att situationen krävt extraordinär hantering samt att det ansvarsfulla är att säkerställa framdrift av ett projekt som är nödvändigt och undvika stora följdkonsekvenser. Den första granskningen visar att finansieringsbeslut saknas samt att upphandlingen är utformad på ett sätt som gör att ersättningsanspråk kan riktas mot bolaget om arbetet inte påbörjas enligt plan. Koncernledningen anser att stadens beslutsfattare har försatts i en svår situation.

I den andra externa utredningen konstateras att skadeståndsanspråk uppstår om projektet inte kan starta i juni 2024. Om erforderliga finansieringsbeslut saknas blir konsekvensen att entreprenadkontrakt, helt eller delvis, måste avbeställas eller att projektet måste senareläggas. Detta stärker utgångspunkten om att läka beslutsprocessen i efterhand och därmed undvika att skadeståndsanspråk uppstår. Genom att kommunfullmäktige har fattat beslut om genomförande kan projektet starta enligt avtal. Skadeståndsanspråk kan inte längre riktas mot bolaget.

Stockholms Stadshus AB har tidigare återkallat direktiv till sitt ombud och lämnat uppdrag till Stockholm Vatten och Avfall AB att återkalla sina lämnade direktiv, i avvaktan på ytterligare utredning. Utredningen är nu klar och enligt den bedöms det inte föreligga skäl för att agera ur ett aktiebolagsrättsligt skadeståndshänseende. Mot bakgrund av utredningens slutsatser föreslås därför att koncernstyrelsen beslutar i enlighet med koncernledningens förslag till beslut ovan. Koncernledningen understryker bolagets ansvar för att en liknande situation aldrig uppstår igen.

Särskilt ägardirektiv för höjd beredskap

Utöver sedvanliga årsstämodirektiv fanns även ett särskilt direktiv med till årsstämman i berörda dotterbolag gällande höjd beredskap.

Enligt 1 § i lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) ska kommuner vidta de förberedelser som behövs för verksamheten under höjd beredskap (beredskapsförberedelser). Stockholms Stadshus AB och övriga bolag i bolagskoncernen omfattas inte direkt av LEH och det finns inte heller någon generell lagstiftning som möjliggör att de beslutsvägar och beslutsprocesser som gäller för bolagen kan åsidosättas. Stockholms Stadshus AB och övriga bolag har även i händelse av höjd beredskap att tillämpa framför allt aktiebolagslagens regler om de

olika bolagsorganens uppgifter och befogenheter. Hur central styrning av dotterbolagen kan hanteras vid höjd beredskap har därför utretts av Stockholms Stadshus AB i samarbete med juridiska avdelningen och säkerhetsavdelningen på stadsledningskontoret.

Utredningen har bland annat resulterat i att ett särskilt ägardirektiv tagits fram för höjd beredskap, se bilaga 5b. Det övergripande syftet är att i händelse av höjd beredskap möjliggöra en kraftsamling av stadens samlade resurser och använda stadens resurser där de bäst behövs, i syfte att värna liv och hälsa, upprätthålla de viktigaste samhällsfunktionerna och upprätthålla nödvändig försörjning. Även förenklad beslutsordning vid brådskande beslut hanteras i ägardirektivet.

Det nya ägardirektivet kommer att bidra till att förstärka och förtydliga styrningen av bolagskoncernen under höjd beredskap, för att säkerställa att stadens resurser kan användas ändamålsenligt och effektivt i händelse av krigsfara eller ytterst krig.

Ägardirektivet har antagits av kommunfullmäktige den 11 december 2023 som även gett berörda bolag i uppdrag att anta ägardirektivet på respektive bolags stämma. Det delägda intressebolaget Stockholm Exergi har inte ingått i utredningen och ombudet för intressebolagets årsstämma i får därför inte i uppdrag att rösta för att anta ägardirektivet. Berörda dotterbolag och dotterdotterbolag som ska omfattas av ägardirektivet uppmanas anta detta ägardirektiv på respektive bolagsstämma. Bland de berörda bolagen återfinns:

- Stockholm Vatten och Avfall AB
- Stockholm Vatten AB
- Stockholm Avfall AB

Fredrik Jurdell
VD

Anette Scheibe Lorentzi
Vice VD

Bilagor

1. Årsarvoden 2024 till styrelseledamöter m.fl. inom koncernen Stockholms Stadshus AB.
2. Stockholms stads regler om arvoden m.m. för kommunala förtroendeuppdrag (anmält i KS 2023-12-13).
3. Arvoden för kommunala förtroendeuppdrag (anmält i KS 2023-12-13).
4. Extern utredning om ansvar och skada (SEKRETESS)
5. a. Utlåtande gällande Ägardirektiv vid höjd beredskap till bolag inom bolagskoncernen Stockholms Stadshus AB (beslutat i KF 2023-12-11).
b. Ägardirektiv för höjd beredskap för [bolag] AB.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Fredrik Jurdell, VD	2024-06-12
Anette Scheibe Lorentzi, Vice VD	2024-06-12